

Eesti Pimedate Liit
epl@pimedateliit.ee

Teie 26.03.2024

Meie 26.04.2024

nr 10-5/420-2

Eesti Pimedate Liidu pöördumine seoses kultuuri ligipääsetavuse parendamisega

Lugupeetud Eesti Pimedate Liit, MTÜ Kakora ja Põhja-Eesti Pimedate Ühing,

Olete oma kirjas juhtinud tähelepanu olukorrale, kus vaegnägijateni ei jõua piisavalt Eesti filme ja lavastusi. Kultuuriministeerium ja Eesti Filmi Instituut on teadlikud, et kirjeldustõlgete ja vaegkuuljate subtiitritega ei ole varustatud piisavalt filme. Filmide näitamiseks vajalike subtiitrite ja kirjeldustõlgete tegemise rahastamist Eesti Filmi Instituudi eelarves ei ole paraku õnnestunud tõsta ning levitajate ulatuslikum osalemine nende valmistamise rahastamisel ei ole hakanud toimima. Sellest tulenevalt on vaegkuuljatele ja -nägijatele suunatud lahendustega varustatud filmide arv jäänud piiratuks ega vasta tänastele ootustele.

Teete samas ettepaneku laiendada kirjeldustõlgete toetust dokumentaalfilmidele. Meie hinnangul on võimalik pikkadele dokumentaalfilmidele kirjeldustõlgete tegemist kaaluda, kuid hetkeseisuga saab see toimuda olemasolevate eelarveliste vahendite arvel. Dokumentaalfilmide puhul on sageli veelgi keerulisem ette näha filmide menükust, ning nende populaarsus ja tulu kinolevis on tavaliselt märksa piiratum kui mängufilmidel.

2025. aastal jõustuvad toodete ja teenuste ligipääsetavuse nõuded, mis parandavad ligipääsu audiovisuaalsele loominguale elektroonilistes kanalites. Praegu viiakse läbi kunstide valdkonnas reguleerimist vajavate tegevuste kaardistamine ja koostatakse olukorra täpsem analüüs. Vastavalt rakenduvatele nõuetele on suuremad audiovisuaalmeedia teenuseosutajad kohustatud tagama sisule ligipääsu. Juhul kui vajalikuks peaks osutama subtitreerimise ja kirjeldustõlke tegemise kohustuse seadmine filmi tootmise või näitamise seotud osapooltele, tehakse seda ligipääsetavuse nõuete kehtestamise raames laiemalt, mis toob eeldatavalt kaasa märgatavalt suurema hulga filmide kättesaadavaks tegemise vaegkuuljatele ja -nägijatele.

Selleks eraldi fondi loomine, nagu te välja pakute, on kahtlemata üks, ent mitte kõige efektiivsem lahendus. Subtiitrite ja kirjeldustõlgete tegemise toetusi menetleb juba täna Eesti Filmi Instituut ning saab seda täiendavate vahendite olemasolul teha ka edaspidi. Ühtlasi jälgib Kultuuriministeerium tähelepanelikult tehisaru valdkonnas tehtavaid samme eestikeelse automaatse kõnetuvastuse ja subtitreerimise arendamisel. Võimalik, et lähemal ajal kujuneb ümber ja muutub soodsamaks vaegkuuljate subtiitrite valmistamise tehniline protsess, mis lubab välja anda rohkem toetusi ka olemasolevate vahendite piires.

Toote välja, et teatrivaldkonnas ei varustata valdavat osa lavastustest kirjeldustõlkega ning pöörata eeskujuna tähelepanu Vanemuise teatri tänuväärsele algatusele lisada lavastustele kirjeldustõlge. Teatrite puhul on püsivaks rahastamismudeliks Kultuuriministeeriumi tegevustoetused. Tegevustoetuste taotlemise juurde kuulub riigi asutatud sihtasutuste puhul ka ligipääsetavuse tegevuskava esitamine. Teatrid pööravad ligipääsetavuse parandamisele tähelepanu vastavalt oma prioriteetidele, parandades sageli esmalt füüsilist ligipääsu. Kultuuriministeerium omab tervikuna ülevaadet teatrite kavandatavatest sammudest, ent ligipääsetavuse kiiremaks parandamiseks ja lavastuste ulatuslikumaks varustamiseks kirjeldustõlgetega puuduvad hetkel täiendavad vahendid.

Tulenevalt peagi rakenduvatest nõuetest on hetkel käimas arutelud erinevate riigi valitsusalade vajaduste üle, ning oleme valmis teiega kokku saama kui on selgunud ligipääsetavusega seotud terviklik olukord ja vajalike muudatuste ulatus kultuurivaldkonnas.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Märt Volmer
ministeeriumi nõunik

Teadmiseks:

Sülvi Sarapuu, MTÜ Kakora juhatuse esimees

Artur Räpp, Põhja-Eesti Pimedate Ühingu juhatuse liige

Karlo Funk 5648 5966
Karlo.Funk@kul.ee